

ŠTÁTNY PEDAGOGICKÝ ÚSTAV

**CIEĽOVÉ POŽIADAVKY NA VEDOMOSTI
A ZRUČNOSTI MATURANTOV
Z FRANCÚZSKEHO JAZYKA
ÚROVEŇ C1**

BRATISLAVA 2012

ÚVOD

Cieľom bilingválneho vzdelávania v druhom vyučovacom jazyku je, aby žiak po absolvovaní štúdia dosiahol z druhého vyučovacieho jazyka komunikačnú úroveň C1 podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky (ďalej SERR). Ide o úroveň, po dosiahnutí ktorej je používateľ jazyka definovaný ako „skúsenejší používateľ“ (podľa SERR, s. 26).

Absolvent bilingválneho vzdelávania dokáže prezentovať v druhom vyučovacom jazyku aj odborné témy v rámci predmetov vyučovaných v danom jazyku. Dosiahnutie tejto komunikačnej úrovne z druhého vyučovacieho jazyka umožní žiakovi absolvovať maturitnú skúšku aj v príslušnej krajine, v ktorej sa hovorí daným jazykom.

Podmienkou dosiahnutia komunikačnej úrovne C1 je zvládnutie všetkých jazykových štruktúr, lexiky a komunikačných spôsobilostí, ktoré vymedzujú nižšie referenčné úrovne SERR (A1, A2, B1, B2).

Globálna stupnica Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky uvádza, že na komunikačnej úrovni C1 žiak:

- sa dokáže vyjadriť plynulo a spontánne, takmer bez zjavnej námahy, bez zjavného hľadania výrazov,
- dokáže zvoliť vhodnú formuláciu zo širokých možností jazyka na to, aby sa jasne vyjadril bez nutnosti obmedzovať to, čo chce povedať,
- dokáže porozumieť širokému rozsahu náročných, dlhších textov a rozoznať ich implicitné významy,
- má zvládnutý taký široký lexikálny repertoár, ktorý mu umožňuje opismi ľahko prekonať prípadné medzery,
- dokáže využívať jazyk pružne a účinne na spoločenské, akademické či profesijné účely,
- dokáže vytvoriť zrozumiteľný, dobre usporiadaný a podrobný text na zložité témy (upravené podľa SERR, s. 26- 31).

I. Kompetencie

1 Všeobecné kompetencie

Žiak na úrovni C1 disponuje:

- **všeobecnými vedomosťami** – vedomosťami o krajinách, osobách, inštitúciách, udalostiach, procesoch, operáciách, vzťahoch a o krajinách, v ktorých sa daný jazyk používa,
- **sociokultúrnymi vedomosťami** – vedomosťami týkajúcimi sa spoločnosti a kultúry spoločenstva, v ktorých sa jazyk používa. Patria sem vedomosti o každodennom živote, životných podmienkach, medziľudských vzťahoch, hodnotách a presvedčeníach, znalosť reči tela, spoločenských konvencií a rituálneho správania sa,
- **medzikultúrnym povedomím** – žiak získa vedomosti o spoločných črtách a rozdieloch medzi svojím „východiskovým“ svetom a „svetom cieľového spoločenstva,“
- **praktickými zručnosťami a schopnosťami** – schopnosťou správať sa v súlade s konvenciami, schopnosťou vykonávať bežné aj špecifické činnosti potrebné pri

práci, učení sa, trávení voľného času, vnímavosťou voči kultúre, schopnosťou prekonávať stereotypné vzťahy,

- **postojmi a motiváciou** - hodnotami, presvedčením, osobnostnými faktormi, kognitívnymi štýlmi,
- **schopnosťou učiť sa** – citom pre jazyk, komunikačným vedomím, schopnosťou osvojovať si výslovnosť, schopnosťou študovať, schopnosťou vyhľadávať a využívať materiály, nové technológie.

2 Interkultúrne kompetencie

Interkultúrne kompetencie sú kompetencie, ktoré umožňujú rozvoj a lepšie pochopenie inakosti, vytvorenie väzby medzi kognitívnym a afektívnym učením sa, umožňujú nadobúdanie nových skúseností. Učiaci sa je schopný plniť úlohu sprostredkovateľa medzi účastníkmi dvoch (alebo viacerých) odlišných kultúrnych skupín a vlastnej kultúrnej skupiny. Interkultúrne vzdelávanie má preto za cieľ postaviť učiaceho sa do role sociálneho aktéra a nezameriavať sa prioritne na civilizačné znalosti. Naopak, rozvoj jazykovej výučby by mal smerovať k tomu, aby učiaci sa nadobudol otvorené, aktívne postoje a kritické pochopenie toho, ako pozitívne spracúvať inakosť. Cieľom je rozvíjať záujem o objavovanie kultúrnej rozmanitosti. Interkultúrne vzdelávanie je založené na dynamickom rozvoji kultúrnej a sociálnej identity učiaceho sa.

Žiak na úrovni C1 dokáže:

- pri stretnutiach s rozmanitými spoločenskými a kultúrnymi skupinami viesť komunikáciu spôsobom, ktorý hovoriacim umožní spoznávanie nového, pričom v rámci komunikácie akceptujú inakosť a kultúrnu rozmanitosť,
- vyvolať dialóg s cieľom pochopiť kultúrnu inakosť hovoriacich,
- pozitívne spracovať reakcie na nové poznatky a kultúrnu inakosť,
- plynulo prejsť zo spontánnej reakcie na inakosť k premyslenej a kontrolovanej reakcii,
- uprednostniť objektívny pohľad na kultúrne novú situáciu pred afektívnym a osobným pohľadom na vec.

Obsah a rozvoj interkultúrnych kompetencií by mal špecifikovať cieľové stratégie vychádzajúce z vhodných diskurzívnych foriem, ktoré ponúkajú celý repertoár znalostí a mobilizujú dynamické intelektuálne postoje voči poznatkom o cieľovej kultúre, resp. vlastnej kultúre.

Interkultúrne kompetencie umožňujú pochopiť kultúrny fenomén ako objekt neustáleho posudzovania, ktorý často podporuje etnocentrizmus a intoleranciu, procesy kultúrnych závislostí a odcudzenia. Teda účelom rozvoja interkultúrnej edukácie je pôsobiť na tieto reprezentácie a negatívne postoje a viesť študentov k otvorenosti a pochopeniu kultúrnej identity. Jedná sa najmä o rozvoj medzikultúrnej osobnosti. Cieľom je, aby učiaci nielen komunikoval v cudzom jazyku, ale najmä sa zamyslel nad tým, čo hovorí (Beacco, 2000).

Žiak sa vie primerane vyjadriť k nasledujúcim reáliám, ktoré sa týkajú francúzskej kultúry:

- a) charakteristika frankofónnych krajín (geografia, administratíva, skladba obyvateľstva, náboženstvo),
- b) významní predstavitelia/významný predstaviteľ francúzskej kultúry (filmové, hudobné, dramatické, literárne, výtvarné umenie),
- c) gastronómia/špeciality francúzskej kuchyne,

- d) frankofónny svet (prehľad o krajinách, v ktorých je oficiálnym jazykom francúzština),
- e) politická scéna (prehľad o dianí v krajine),
- f) významné kultúrne, architektonické pamiatky,
- g) sviatky a významné dni,
- h) národné parky, výnimočné prírodné úkazy, zvláštnosti,
- i) významné medzníky z histórie,
- j) Paríž – hlavné mesto Francúzska (kultúra, architektúra, životný štýl, obyvateľstvo, pamiatky atď.),
- k) prehľad o vývine francúzskeho jazyka,
- l) vzdelávací systém,
- m) sociálny systém vo Francúzsku.

3 Komunikačná jazyková kompetencia

3.1 Jazyková kompetencia

Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa okrem všeobecných kompetencií vyžaduje komunikačné správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné v krajinách, kde sa jazykom hovorí.

Komunikačná jazyková kompetencia na úrovni C1 obsahuje tieto zložky:

- **lexikálna kompetencia**

Žiak má „široký lexikálny repertoár, dokáže pohotovo prekonávať medzery s pomocou opisov; zriedkavo hľadá vhodnejšie výrazy alebo uplatňuje stratégie vyhýbania sa. Dobre ovláda idiomatické a hovorové výrazy. Badať príležitostné menšie prehrešky voči gramatike a vetnej skladbe, ale bez významných chýb v slovnej zásobe“ (SERR, s.113).

- **gramatická kompetencia**

Žiak sa vie „vyjadrovať gramaticky veľmi presne, chyby robí len zriedkavo“ (SERR, s. 115).

- **sémantická kompetencia**

Žiak si uvedomuje vzťah slova k všeobecnému kontextu (referencia, konotácia), vzťahy medzi lexikálnymi jednotkami (synonymia/antonymia, hyponymia, kolokácia, vzťahy medzi časťou a celkom) a ovláda význam gramatických tvarov, gramatických kategórií, štruktúr a postupov.

- **fonologická kompetencia**

Žiak dokáže „variovať intonáciu a správne umiestňovať vetný prízvuk, aby vyjadril jemnejšie nuansy významu“ (SERR, s. 118).

- **ortografická, ortoepická kompetencia**

Žiak dokáže usporiadať text, členiť ho do odsekov, dôsledne používať interpunkciu a správne vyslovovať písanú formu jazyka.

3.2 Sociolingválna kompetencia

Žiak dokáže:

- rozoznávať široký rozsah idiomatických a hovorových výrazov a uvedomuje si posuny medzi jednotlivými funkčnými štýlmi; občas mu však treba objasniť niektoré detaily, najmä keď je prízvuk hovoriaceho neznámy,
- sledovať filmy, ktoré vo veľkej miere uplatňujú slang a idiómy,
- pružne a účelovo používať jazyk na spoločenské účely vrátane emotívneho vyjadrenia, narážok a žartovania (SERR, s.123).

3.3 Pragmatická kompetencia

Žiak na úrovni C1 preukazuje vysoký stupeň zvládnutia pragmatických kompetencií, ako je prispôsobivosť, striedanie partnerov pri diskusii, rozvoj tematických zložiek, koherencia a kohézia, plynulosť rečového prejavu a presnosť propozície.

Žiak dokáže:

- prispôbiť svoj prejav, svoje vyjadrovacie prostriedky situácii a partnerovi v komunikácii a dokáže si zvoliť vhodnú úroveň formálnosti, ktorá zodpovedá daným okolnostiam,
- pohotovo vybrať vhodnú frázu, pomocou ktorej vhodne uvedie svoj príspevok tak, aby sa mohol ujať slova a ponechal si ho počas premýšľania,
- podať prepracované a premyslené opisy a rozprávania, pričom do nich dokáže začleniť vedľajšie témy, rozvinúť základné myšlienky a urobiť vhodný záver,“
- vecne, plynulo a správne štruktúrovať svoju reč a dokáže tak ovládať slohové útvary, spojovacie a kohézne prostriedky,
- sa plynulo a spontánne vyjadrovať bez väčších ťažkostí,
- presne hodnotiť názory a výroky v závislosti od stupňa, napríklad istoty, neistoty, presvedčenia, pochybnosti, pravdepodobnosti atď. (upravené podľa SERR, s. 125-132).

II. Komunikačné jazykové činnosti a stratégie

Komunikačné činnosti a stratégie rozoznávame:

- receptívne: počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením,
- produktívne: ústny prejav, písomný prejav
- interaktívne: čítanie + ústny/písomný prejav, počúvanie + ústny/písomný prejav

Za použitia týchto komunikačných činností a stratégií žiak dokáže primeraným spôsobom realizovať svoje komunikačné potreby a zámery v konkrétnej situácii na úrovni C1.

1 Počúvanie s porozumením

Žiak dokáže:

- porozumieť dlhšiu reč na abstraktné a zložité témy,
- rozoznať široký rozsah idiomatických a hovorových výrazov a uvedomovať si stylistické posuny,
- sledovať dlhšiu reč, dokonca aj keď nie je zreteľne štruktúrovaná a keď sú vzťahy vyjadrené iba v náznakoch,
- vybrať podstatu, detail, účel a hlavné body,
- vybrať, zvoliť a zahrnúť detailné informácie, ktoré sú potrebné na vykonanie činností (ak je k dispozícii viacero zdrojov),

- relatívne ľahko sledovať väčšinu prednášok, diskusií a debát,
- vybrať si konkrétne informácie z verejných oznámení napriek ich nedostatočnej zvukovej kvalite, napríklad na stanici, športovom štadióne atď.,
- dokáže identifikovať jemnejšie detaily vrátane naznačených postojov a vzťahov medzi hovoriacimi.

2 Čítanie s porozumením

Žiak dokáže:

- podrobne porozumieť dlhým zložitým textom, za predpokladu, že si ťažšie úseky môže opäť prečítať,
- porozumieť ľubovoľnej korešpondencii, ak môže príležitostne použiť slovník,
- rýchlo zbežne prečítať dlhé texty v rámci svojej špecializácie a zachytiť kľúčové informácie,
- rýchlo rozoznať obsah a dôležitosť novinových správ, článkov,
- podrobne porozumieť širokému spektru dlhých, zložitých textov, s ktorými sa môže stretnúť v spoločenskom, profesijnom alebo akademickom živote,
- identifikovať jemné významové odtienky postojov a vyslovených aj nevyslovených názorov,
- podrobne porozumieť dlhým, zložitým návodom týkajúcim sa nového zariadenia alebo postupu,
- preukázať dôkladné porozumenie (článkov v odborných časopisoch, príručiek, špecializovaných vedeckých publikácií),
- preukázať pochopenie postojov a názorov, ktoré sú len naznačené.

3 Písomný prejav

Žiak dokáže:

- napísať jasný, dobre štruktúrovaný text na zložité témy,
- usporiadať text, členiť ho do odsekov a dôsledne používať interpunkciu,
- písomne vysvetliť postoje, názory, argumentovať,
- vybrať si jazykový štýl, slovnú zásobu, ktoré najviac vyhovujú prijímateľovi, ako i téme a žánru písomného prejavu,
- v osobnej korešpondencii sa vyjadriť jasne a presne, vrátane použitia emócií,
- robiť si podrobné poznámky počas prednášky na témy v svojej oblasti záujmu alebo svojho odboru/predmetu štúdia.

4 Ústny prejav

Ústna interakcia (dialóg, diskusia, vyjednávanie, pohovor..)

Žiak dokáže:

- ľahko udržiavať diskusiu, dokonca aj na abstraktné, zložité a neznáme témy,
- reagovať na otázky a komentáre a vhodne odpovedať na argumenty diskusie,
- pohotovo používať jazyk na spoločenské účely vrátane vyjadrenia emócií, narážok a vtípu,
- klásť upresňujúce otázky, aby sa uistil, či pochopil, čo chcel hovoriaci povedať, a aby získal vysvetlenie dvojznačných informácií.

Ústna produkcia (monológ, prezentácia, prednáška...)

Žiak dokáže:

- detailne opísať osoby, udalosti, predmety, situácie, činnosti,
- predniesť oznámenia, správne klásť dôraz a intonovať,
- predniesť jasnú, dobre štruktúrovanú prednášku na zložitú tému,
- rozviesť a podporiť svoje názory vedľajšími argumentmi, dôvodmi a vhodnými príkladmi,
- sa vrátiť, keď narazí na problém, a preformulovať to, čo chce povedať.

III. Funkcie jazyka

Funkcie jazyka tvoria základ komunikácie. Žiak ich musí ovládať, aby sa komunikácia v cudzom jazyku mohla uskutočniť. Kompetencie súvisia s komunikačnými situáciami v ústnom a písomnom prejave. Uvedené kompetencie a funkcie sú špecifické pre komunikačnú úroveň C1 a logicky nadväzujú na kompetencie a funkcie stanovené pre nižšie úrovne.

Kompetencie	Funkcie jazyka
Presne vyjadriť postoje a pocity	<ul style="list-style-type: none"> - Presne vyjadriť postoje. - Vyjadriť istotu.
Vyjadriť istotu, pravdepodobnosť a pochybnosti	<ul style="list-style-type: none"> - Vyjadriť istotu. - Vyjadriť pravdepodobnosť. - Vyjadriť pochybnosti. - Vyjadriť abstraktné myšlienky.
Zhrnúť, zhodnotiť a interpretovať informáciu	<ul style="list-style-type: none"> - Zhrnúť informáciu. - Zhodnotiť informáciu. - Porozumieť zámeru ironického textu aj s narážkami. - Interpretovať informáciu.
Uvažovať a tvoriť hypotézy o príčinách a dôsledkoch	<ul style="list-style-type: none"> - Uvažovať o príčinách a dôsledkoch - Tvoríť hypotézy o príčinách a dôsledkoch
Vyjadriť stupeň istoty (odtienky) presvedčenia a názoru	<ul style="list-style-type: none"> - Vyjadriť stupeň istoty presvedčenia. - Vyjadriť sa váhavo, nejednoznačne. - Presvedčivo obhajovať svoj názor. - Spontánne reagovať na správy a rozhodnutia. - Vyjadriť reakciu na názor. - Vyjadriť sa k odbornej téme.
Kritizovať a prehodnotiť	<ul style="list-style-type: none"> - Vyjadriť kritiku. - Prehodnotiť niečo.
Systematicky argumentovať, zdôvodňovať	<ul style="list-style-type: none"> - Systematicky rozvíjať argumenty. - Prijatť argument, dôvod. - Priznať súhlasné stanovisko. - Odpovedať na protiargumenty - Hľadať riešenia a prezentovať výsledok

	kontroverzného rozhovoru.
Presvedčivo obhájiť svoj názor	- Zdôrazniť myšlienku. - Zdôrazniť pocit. - Zdôrazniť problém.

IV. Komunikačné témy, typy textov, slovná zásoba

1 Komunikačné témy

Cieľom jazykového vzdelávania je, aby žiak na komunikačnej úrovni C1 “dobre ovládal široký rozsah jazyka a vedel sa vyjadriť o širokom rozsahu všeobecných, odborných alebo každodenných tém bez toho, aby musel obmedziť to, čo chce povedať” (podľa SERR, s. 30).

Komunikačné témy pre úroveň C1 preto nie je možné vyčerpávajúco a taxatívne definovať. Je potrebné ich chápať rámcovo. Uvedené komunikačné témy sú rovnaké pre všetky jazyky, ktoré sa vyučujú ako druhý vyučovací jazyk.

A Oblasť osobného života

1. Rodina a spoločnosť

Vzťahy medzi ľuďmi
Dospievanie
Osobné perspektívy
Osobnostný a sociálny rozvoj
Sociálna spolupatričnosť

2. Domov a bývanie

Bývanie v rodine
Bývanie mimo rodiny
Životné štýly
Ideálne bývanie

3. Starostlivosť o zdravie

Choroby a nehody
Tradičná, alternatívna medicína
Starostlivosť o telo
Zdravý spôsob života
Nemocnice a zdravotné strediská
Lekárne a lieky, riziká, vedľajšie účinky

4. Voľný čas

Knihy a literatúra
Filmy a médiá
Výstavy a veľtrhy
Kultúra a jej vplyv na človeka
Umenie a rozvoj osobnosti

B oblasť verejného života

5. Multikultúrna spoločnosť

Aspekty globalizácie

Demografické zmeny
Migrácia, xenofóbia a tolerancia
Jazyková rôznorodosť
Zbližovanie kultúr a rešpektovanie tradícií

6. Človek a spoločnosť

Spoločenský život
Politický život
Občianska zodpovednosť
Cirkvi a náboženské vyznania
Marginalizované skupiny

7. Človek a príroda

Spoločnosť a životné prostredie
Ekológia
Chránené krajinné oblasti
Trvalo udržateľný rozvoj

8. Hospodárstvo

Hospodársky rozvoj
Vzdelanostná spoločnosť
Ekonomika a obchod
Cestovný ruch

9. Veda a technika

Technický pokrok
Informačno-komunikačné technológie
Veda v službách ľudstva
Riziká vedeckého a technického rozvoja

10. Obchod a služby

Nákupné zariadenia
Banky, pošty a telekomunikácie
Kultúra nakupovania a služieb
Konzumný spôsob života
Reklama

11. Krajiny a miesta

Slovensko v EÚ
Európska únia
Urbanizácia Slovenska a Európy
Krajiny a svetadiely

C vzdelávacia a pracovná oblasť

12. Vzdelávanie

Práva a povinnosti pri vzdelávaní
Vzdelávacie systémy
Svet práce

Odborná profilácia
Celoživotné vzdelávanie

13. Šport

Vplyv športu pre rozvoj osobnosti
Nové trendy v športe
Fair play športového zápolenia
Športové udalosti

14. Mládež a jej svet

Predstavy mládeže o svete
Vzory a ideály
Vzťahy medzi generáciami

15. Zamestnanie

Voľba zamestnania
Pracovný trh
Pracovné činnosti a profesie
Pracovné podmienky
Nezamestnanosť

16. Slovensko a krajiny, ktorých jazyk sa učím

Študijná a pracovná mobilita
Vybrané historické a kultúrne špecifiká rôznych krajín
Vybrané osobnosti
Jazyk ako spoločenský a kultúrny prostriedok

2 Typy textov a žánrov

Skúsený používateľ jazyka už dokáže narábať so širokým spektrom textových druhov a žánrov, a to rovnako ako ich recipient (poslucháč, čitateľ), aktívny tvorca – producent (autor písomných textov, rozprávač, prednášajúci) alebo ako účastník interakcie s inými (účastník dialógu, diskusie, pýtajúci sa alebo odpovedajúci pri pohovore).

Na komunikačnej úrovni C1 sa predpokladá výskyt nasledujúcich typov textov a práca s nimi:

Recepcia:

- široký rozsahu autentického nahraného a vysielaného zvukového materiálu, čiastočne aj v nespisovnom jazyku – rozhlasové a televízne vysielanie, oznamy, hlásenia, pokyny),
- filmy, ktoré obsahujú špecifické výrazy ako slang, idiómy, ustálené slovné spojenia,
- odborné diskusie, prezentácie, divadelné predstavenia,
- publicistické texty (eseje, články v časopise, kritiky, fejtóny, reportáže, recenzie, úvodníky, komentáre),
- neformálne listy, články, blogy, e- maily,
- odborné články,
- literárne texty (poézia, próza, dráma).

Produkcia:

- formuláre, dotazníky,

- odporúčanie, žiadosť, sťažnosť, reklamácia
- motivačný list, životopis,
- poznámky z prednášok,
- jasný, podrobne štruktúrovaný a syntakticky správny opis a imaginatívny text,
- argumentačný text (diskusia).

Interakcia:

- neformálna diskusia,
- formálna diskusia, debata,
- pracovný pohovor,
- kritické poznámky alebo nesúhlas, s minimalizovaním prípadnej urážky,
- sústrasť, ľútosť, záujem, nezáujem,
- vyjednávanie, spoločné plánovanie.

3 Slovná zásoba

Žiak ovláda slovnú zásobu definovanú pre nižšie komunikačné úrovne A1 až B2, ktoré sú stanovené v pedagogickej dokumentácii (príloha Štátneho vzdelávacieho programu). Na úrovni C1 ju rozšíri o lexiku z rôznych oblastí, najmä však o populárno-vedeckú a odbornú, vyplývajúcu z daného odboru štúdia žiaka.

Slovná zásoba je na tejto úrovni natoľko rozsiahla, že ju nie je možné taxatívne vymedziť. V ústnej a písomnej komunikácii je používanie slovnej zásoby oproti nižšej úrovni presnejšie, žiak rozoznáva jemnejšie odtienky vo význame slov, vyjadruje sa precíznejšie, využíva odbornú slovnú zásobu a špecifickejšie výrazové prostriedky.

Na úrovni C1 žiak vie

- používať synonymá, homonymá, antonymá, časté frazeologizmy, homofónny,
- vysvetliť význam osvojených slov opisom, výkladom, synonymom, prekladom,
- použiť bežne využívané skratky, slovné spojenia,
- pochopiť viacvýznamovosť slova v rôznych kontextoch,
- použiť ustálené slovné spojenia,
- použiť hovorový jazyk a vyšší štýl jazyka,
- odhaliť „falošných priateľov“, „faux-amis“, ktoré v cudzom a materinskom jazyku znejú podobne, ale majú iný význam, v závislosti od kontextu, jazykového štýlu,
- odlíšiť formálne a neformálne registre,
- porozumieť rôznym variantom druhého vyučovacieho jazyka,
- rozoznať kategórie v rámci jednotlivých slovných druhov (napr. všeobecné a vlastné podstatné mená),
- tvoriť slová odvodzovaním, skladaním, skracovaním,
- používať slovníky iné zdroje.

Štylistika

Študent pozná, rozlišuje a vie adekvátne aplikovať vo svojom prejave, v závislosti od kontextu, lexiku jednotlivých jazykových štýlov.

- **Vyšší štýl (style soutenu)** sa využíva najmä v písomnom kontakte. Rešpektuje gramatické a syntaktické pravidlá. Je charakteristický bohatou slovnou zásobou, ako sú termíny, umelecké výrazové prostriedky – figúry a trópy, zdvorilostné formulky. Syntax viet je zložitá, využíva a rešpektuje súslednosť časov, konjunktív minulý,

podmieňovací spôsob minulý. Využíva sa v oficiálnom styku.

Napr. Permettez-moi, Madame, Monsieur, agréer l'expression de mes sentiments distingués. L'excellence des mets que vous nous avez servis a comblé ma gourmandise.

- **Štandardný prejav (style courant)** je založený na rešpektovaní gramatických a syntaktických pravidiel. Využíva oznamovací spôsob, passé composé, plus-que-parfait, subjonctif prítomného času. Nevyužíva termíny alebo špecifické výrazy, uprednostňuje neutrálnu a spisovnú slovnú zásobu.

Napr. Je ne pars pas demain. On mange bien chez toi. Mon travail est difficile.

- **Hovorový štýl (style familier)** využíva slovnú zásobu každodenného života, hovorové výrazy, argot. Využíva sa najmä vo verbálnom prejave súkromného styku. Často sa vynecháva častica „ne“ v negácii, v prejave sa objavujú elipsy (nenásilná výpustka), hyperboly, expresíva, pravidelnosť syntaktických konštrukcií je narušená.

Napr. Je pars pas demain, mais dans une semaine. Mon boulot est difficile.

Frazeológia (Phraséologie)

Študent pozná a vie vysvetliť nasledujúcu terminológiu, rozumie a vie aplikovať frazeologické jednotky v závislosti od kontextu, témy konverzácie, adresáta, vie dekodovať význam ustálených slovných spojení na základe kontextu aj napriek tomu, že nerozumie každej lexikálnej jednotke.

- **Frazémy**, ktoré sa skladajú len z jedného pôvodne plnovýznamového slova a jedného alebo viac gramatických slov, sa nazývajú aj minimálne frazeologické jednotky, napr. *en question, hors de prix, sans le sous, à propos atd.*
- **Frazeologické výrazy** sú také jednotky, v ktorých nie je sloveso, napr. *talon d'Achille, fine mouche, ménage à trois atd.*
- **Frazeologické zvraty** majú slovesnú syntagmatickú stavbu, napr. *manger la vache enragée, jouer sa dernière carte atd.*
- **Komparatívne frazeologizmy**, napr. *fier/orgueilleux comme un paon, dur comme une/la pierre, courir comme un fou atd.*
- **Frázy** sú frazémy, ktoré majú podobu vety alebo súvetia, napr. *quand on parle du diable, on en voit les cornes atd.*

V. Jazyková zložka predmetu

Žiak na úrovni C1 je skúseným používateľom jazyka. Je schopný komunikovať ľahko a spontánne. Má rozsiahlu slovnú zásobu a dokáže si vybrať vhodný výraz pre svoj komunikačný zámer. Bez váhania produkuje jasný, gramaticky správne postavený prehovor, ktorý ilustruje efektívne využívanie jazykových štruktúr. Žiak na úrovni C1 má zvládnuté všetky jazykové prostriedky na úrovni B2 (viď príloha ŠVP pre cudzie jazyky, úroveň B2, resp. CP pre cudzie jazyky, úroveň B2), pričom dokáže používať v komunikácii a pri tvorení svojho prejavu všetky javy spontánne a správne. Žiak pracuje s komplexnými a významovo náročnými textami z oblasti humánno-sociálnej a prírodovednej. Dokáže ich pochopiť na všeobecnej úrovni náučno-publicistického štýlu a pracuje najmä s textami literárnymi (román, divadlo, poézia) ako aj s textami odbornými v rámci domény jeho záujmu (napr. texty

popularizujúce vedy a vedné poznatky, odborné texty podľa zamerania školy napr. z fyziky, biológie, astrofyziky a pod.). Žiak okrem využívania jazykových štruktúr a komunikačných stratégií dokáže používať javy, ktoré sú v jazyku komplexné a výnimočné resp. existujú nad rámec pravidiel, resp. sa ním neriadia. Nižšie uvedené javy v jazyku ilustrujú a vysvetľujú tie jazykové javy, ktoré sú na úrovni B2 naučené, ale nemusia byť zautomatizované, pričom na úrovni C1 by ich mal žiak dokázať v jazyku pochopiť a správne používať.

Ilustratívna špecifikácia jazykovej zložky predmetu francúzsky jazyk

1. Fonetika a fonológia

Žiak dokáže:

1. rozlišovať a správne vyslovovať hlásky: samohlásky – otvorené, zatvorené, zaokrúhlené, nosové; polosamohlásky, spoluhlásky.
2. zvládnuť suprasegmentálne javy: prízvuk v rámci slova, rytmického taktu a vety, rytmus, viazanie (povinné, fakultatívne, zakázané), intonáciu rôznych typov viet.
3. vyslovovať koncové hlásky bez spodobovania.
4. predĺžiť slabiku pred vyslovenými spoluhláskami /r, v, z, ž/.
5. rozlišovať rôzne typy prízvuku.
6. rozlišuje rôzne typy modality viet a vie ich aplikovať v praxi v závislosti od kontextu.
7. identifikovať fonologické javy v štandardnom prejave, ale i na úrovni rôznych vrstiev jazyka (hovorovej, nárečovej, spisovnej atď.).
8. vyslovovať bez transkripcie.
9. identifikovať fonologické javy aj pri rýchlom tempe reči alebo pri menej dôslednej výslovnosti.
10. ovládať artikulačné orgány tak, aby jeho prejav bol jasný, zrozumiteľný a rešpektoval princípy fonetiky a fonológie.
11. identifikovať a správne vyslovovať výrazy, v ktorých sa uplatňujú výnimky z pravidiel vo výslovnosti.
12. rozlišovať a korektne vyslovovať vo výrazoch, slovných spojeniach „h aspiré et muet“.

2. Gramatika

MORFOLÓGIA

2.0. Členy (Articles)

Člen určitý (article défini)

- **v mužskom rode, v jednotnom i množnom čísle**

napr. le garage, le 3 mars, les hommes, les trains

- **spojenie s predložkami « de », « à » (stiahnuté tvary)**

napr. Je viens du Portugal.
J'arrive des États-Unis.
Tu vas au Luxembourg.
Pierre va aux États-Unis.

• **v ženskom rode, v jednotnom i množnom čísle**

napr. la femme, la pomme, les saisons, les filles

• **spojenie s predložkami « de », « à » v množnom čísle**

napr. des écoles, aux étudiantes

Člen určitý sa používa

• **pokiaľ ide o podstatné meno chápané všeobecne**

napr. Les enfants sont curieux.

• **pokiaľ ide o bližšie upresnenie podstatného mena**

napr. Apporte le fromage qui est dans le buffet.

• **pokiaľ ide o pravidelné opakovanie**

napr. Nous avons le cours de physique le lundi.

• **pred názvami jednotiek miery, hmotnosti a pod.**

napr. Maman a payé ces bananes 3 euros le kilo.

• **pri zdôraznení presného počtu vyjadreného číslovkou**

napr. Les 28 membres de l'équipage ont été sauvés.

• **v postavení pred vlastným menom v množnom čísle na označenie rodiny alebo rodu**

napr. Les Pichon ont déménagé.

• **na označenie typu osobnosti**

napr. Les Beethoven sont rares.

• **pokiaľ ide o zdôraznenie výnimočného prvku alebo jedinca**

napr. Picasso – pour des millions d'hommes, il est le peintre.

La Lune est le seul satellite naturel de la Terre.

• **pred geografickými názvami, ako sú krajiny, rieky, pohoria, okrem miest, výnimky sú napr. La Rochelle, le Havre, le Caire**

napr. La Suisse est un pays francophone. On habite dans les Alpes.

• **pred časťami ľudského tela**

napr. Il s'est blessé la jambe.

• **po slovesách „aimer, adorer, détester, préférer“ aj v zápornej vete**

napr. Elle n'aime pas du tout les tomates.

Člen elidovaný (élision)

- **v jednotnom čísle, v mužskom i ženskom rode, pred samohláskou a nemým h**

napr. L'ami, l'idée, l'auto, l'heure

Výnimky, kedy nedochádza k elízii (vypusteniu samohlásky v určitom člene)

napr. Le huit, le oui, la ouate, le yacht, le héros

Člen neurčitý (article indéfini)

- **v jednotnom i množnom čísle, v mužskom i ženskom rode**

napr. un stylo, une tasse, des caisses, des monuments

Člen delivý (article partitif)

- **v jednotnom i množnom čísle, v mužskom i ženskom rode s nepočítateľnými podstatnými menami**

napr. du sel, de la tarte, de l'abricot, des légumes

- **s abstraktným podstatným menom**

napr. Il a du talent. Elle a de la patience.

Vypustenie člena

- **po zápore člen neurčitý a delivý je nahradený predložkou de**

napr. Je ne bois pas d'alcool.

- **po výrazoch množstva**

napr. Je vais acheter un kilo de bananes. Veux-tu un verre de vin?

- **pri podstatnom mene v spojení s číslovkou**

napr. huit étudiants, **okrem** un million de livres

- **pri podstatnom mene s privlastňovacím alebo ukazovacím zámenom, alebo niektorými neurčitými zámenami**

napr. nos enfants, cette photo, ce tableau, certaines questions

- **po niektorých predložkách, napr. „sans, en, pour, sur, par, avec“ atď’.**

napr. Il est sans argent. On voyage en Suisse. Croire quelqu’un sur parole. Il l’a fait par erreur. On va atteindre le but avec patience.

- **ak podstatné meno vyjadruje profesiu alebo národnosť (a je vo funkcii attribútu)**

napr. Mon cousin est artiste. Il est avocat.

Výnimka: C’est un bon professeur

- **v osloveniach, príkazoch, zákazoch**

napr. Chers amis! Repos!

- **v nadpisoch, názvoch kníh, obchodov, verejných priestranstiev**

napr. Gare de Lyon

Chaussures

Place de la République

- **v ustálených slovných spojeniach**

napr. avoir faim, avoir soif, avoir sommeil, faire attention

- **v prehl’adoch, telegramoch, poznámkach**

napr. ATTENDONS REPONSE

- **po spojovacích výrazoch: ni...ni, soit...soit, tant...que atď’.**

napr. Charles ne veut ni café ni thé.

- **v názve dňa**

napr. Aujourd’hui nous sommes vendredi.

- **po predložke « de »**

napr. Mourir de faim

Il crie de faim.

- **po výrazoch množstva, ako: assez, trop, beaucoup, un peu, plein atď’.**

napr. un peu de sel, assez d’argent, trop de travail

2.1. Podstatné mená (Noms)

- **rod**

napr. un chanteur – une chanteuse

un baron – une baronne

un tigre - une tigresse

un lecteur – une lectrice

un chat – une chatte

un jardinier – une jardinière

• **číslo**

napr. la robe – les robes
le veau – les veaux
le bijou – les bijoux
le journal – les journaux
le gaz – les gaz
le carnaval – les carnavals
un os – des os
les Martin

• **množné číslo zložených podstatných mien**

napr. un chou-fleur – des choux-fleurs
le sourd-muet – les sourds-muets
une garde-robe – des garde-robes
le laissez-passer – les laissez-passer
le va-et-vient – les va-et-vient

• **pád (vyjadrenie pádových vzťahov predložkami)**

napr. 2. pád: le toit de la maison
3. pád: Téléphonnez à la secrétaire.
6. pád: **de, à, dans, sur, en, après**, napr. On parle de cette affaire.

• **vytvorenie podstatných mien konverziou**

napr. le devoir – devoir

• **rozlišovanie formálne rovnakých podstatných mien (významovo odlišných) rodom**

napr. un aide (pomocník) – une aide (pomoc)
un mode (spôsob) – une mode (móda)

2.2 Prídavné mená (Adjectifs)

• **rod**

napr. jeune/jeune
lourd/lourde
gai/gaie
mauvais/mauvaise
fin/fine
bon/bonne
pareil/pareille
franc/franche
leger/legère
trompeur/trompeuse
doux/douce
fier/fière

• **nemenné adjektíva**

napr. les yeux marron, la chemise kaki, la musique rococo, un chapeau chic

• **množné číslo zložených prídavných mien**

napr. des enfants sourds-muets

• **množné číslo krátkych prídavných mien pred podstatným menom**

napr. de belles filles

• **stupňovanie vzostupné i zostupné pravidelné**

napr. grand – plus grand – le plus grand

jolie – plus jolie – la plus jolie

beau – moins beau – le moins beau

nepravidelné

napr. bon – meilleur – le/la meilleur,-e

mauvais – pire – le/la pire

Poznámka: **pire** (namiesto **plus mauvais**) a **moindre** (namiesto **plus petit**) sa používa v prenesenom význame, ustálených slovných spojeniach.

Napr. Il n'est pire eau que l'eau qui dort.

• **zmena významu príd. mena v závislosti od jeho postavenia voči podst. menu**

napr. une maison ancienne (starobyľý) - une ancienne maison (bývalý)

mes chers (drahí/vážení) amis – un bijou cher (drahý finančne)

• **prídavné mená končiace na –al v sg., v pluráli s koncovkou –s**

napr. banal/banals

fatal/fatals

natal/natals

• **prídavné mená končiace na –al v sg., v pluráli s koncovkou –x**

napr. amical/amicaux

spécial/spéciaux

national/nationaux

• **niekoľkonásobný prívlastok**

napr. une belle petite image, un nouvel avion supersonique

• **prívlastok nezhodný v rode a čísle**

napr. des rideaux crème, des complets bleu clair

ALE: des cheveux châtons, des joues roses

• **jedno podstatné meno s niekoľkými prídavnými menami**

napr. dans les domaines économique et social

• **absolútny stupeň prídavných mien**

napr. rarissime, superfin

2.3. Zámená (Pronoms)

- **Osobné (Pronoms personnels)**

rozlišovanie zámen nesamostatných (neprízvučných) a samostatných (prízvučných)

napr. moi, toi, lui, elle, nous, vous, eux, elles –samostatné, napr. On va chez moi.

je, tu, il, elle, nous, vous, ils, elles – nesamostatné, napr. Je suis dans le bureau.

- **funkčné využitie zámena « on »**

napr. On va au cinéma. On se parlera plus tard. On est mortel. (la vérité générale)

- **vetnočlenské funkcie osobného zámena:**

podmet napr. Toi et moi, nous devons partir.

priamy predmet: Tu la regardes.

nepriamy predmet: Téléphone-lui qu'il vienne.

- **postavenie jedného zámenného predmetu**

- v kladnej oznamovacej vete: Je le ferai.

- v zápornej oznamovacej vete: Je ne le ferai pas.

- v kladnej rozkazovacej vete: Dis-le.

- v zápornej rozkazovacej vete: Ne le dis pas.

- pri slovesách v zložených časoch (kladné tvary): Je l'ai noté.

- pri slovesách v zložených časoch (záporné tvary): Je ne l'ai pas compris.

- pri dvoch slovesách (slovesné opisy, modálne slovesá): Je vais l'acheter. J'ai voulu lui écrire.

Ale! v spojení s dvoma slovesami, pričom prvé z nich vyjadruje zmyslový vnem + v kombinácii so slovesom „faire, laisser, envoyer“, zámeno sa kladie pred prvé z nich, napr.: Je l'entends chanter. Je les vois venir. Il nous laisse travailler.

- **postavenie dvoch zámenných predmetov vo vete:**

oznamovacej: napr. Je te la montrerai. Il les y a vus.

opytovacej: Vous le lui enverrez?

rozkazovacej kladnej: Vas-y ! Passe-le-moi! Lavez-le!

so slovesným opisom: Elle est en train de les lui ranger.

so slovesom+ neurčitkom: Il veut vous l'apporter.

• **zámená en, y sa používajú v týchto prípadoch:**

- zámeno **en**, ak nahrádza podstatné meno v spojení s neurčitým alebo delivým členom v postavení priameho predmetu

napr. J'ai mangé du riz. – J'en ai mangé.

Il a rencontré un musicien – Il en a rencontré un.

Nous avons vu plusieurs musiciens. – Nous en avons vu plusieurs.

- **en** aj **y** ako vyjadrenie príslovkového určenia miesta.

napr. Elle sort de chez le coiffeur. – Elle en sort.

Je me rends à Londres. – Je m'y rends.

Privlastňovacie zámená

• **nesamostatné (adjectifs possessifs)** napr. Je regarde tes photos. Quel est ton nouveau métier?

• **samostatné (pronoms possessifs)** napr. Fais montrer les tiennes. Je te donnerai la leur.

Ukazovacie zámená

• **nesamostatné (adjectifs démonstratifs)** napr. Cette fille est sympa. Cet argent est à moi.

• **samostatné (pronoms démonstratifs)** napr. C'est celui de Marc. Ce sont celles que j'aime.

- **s príklonkami: -ci, -là** napr. Celle-ci est plus sympa que celle-là.

• **tvary: ce, ça / ceci, cela** napr. J'aime cela. C'est ça.

Opytovacie zámená

• **nesamostatné (adjectifs interrogatifs)** napr. Quelle est votre profession?

• **samostatné (pronoms interrogatifs)**

jednoduché qui, que, quoi, quand, pourquoi napr. Que font-ils? Qui chante? C'est quoi?

zložené napr. Lequel aimez-vous? Desquels parlez-vous?

Vzťahové zámená (pronoms relatifs)

• **jednoduché: qui, que, dont, où**

napr. C'est un livre que j'aime bien. Je ne sais pas de qui il parle. Dis-moi où vas-tu? De quoi chantent-ils?

• **zložené:**

napr. Voilà la rue au bout de **laquelle** se trouve un beau parc. Les étudiants, parmi **lesquels** il y avait plusieurs étrangers, sont dans la salle.

• **súvzt'ážné: ce qui, ce que, ce dont**

napr. Je retiens ce que tu dis. Elle sait ce qui se passe. Ce dont il a besoin, il se le procure toujours.

Neurčité a vymedzovacie zámená (déterminants et pronoms indéfinis)

• **nesamostatné**

napr. Elle n'a **aucun** souci.

Lisez **tout** l'article.

Ils n'ont **même** ni une question.

Plusieurs amies me l'ont promis.

Je n'ai **nulle** envie d'y aller.

Nous avons relevé **diverses** fautes.

Chaque participant a reçu un cadeau.

Toute femme aime les bijoux.

De **tels** arguments ne peuvent pas nous convaincre.

Je ne vois **personne**.

• **samostatné**

napr. **Chacune** est partie.

Tout va bien?

Il l'a fait **lui-même**.

Quelques uns sont restés.

Personne n'est absent.

J'ai vu **tous** ce matin.

Je ne veux pas ce complet, je prends **l'autre**, le bleu.

Ils sont **les mêmes**.

Ils ne disent **rien**.

Certains sont encore dans la classe après le cours.

Zvratné zámeno (pronom réfléchi)

• **neprízvučné: se**   napr. Elle se lave.

• **prízvučné: soi**   napr. Chacun pense à soi.

Zámenné príslovky (pronoms adverbiaux)

• « **en** », « **y** » napr. Nous y avons réfléchi. Je n'en doute plus.

2.4. Číslovky (Nombres)

Základné (Nombres cardinaux)

• **tvary** napr. une, sept, vingt, soixante et un, cent un, quatre-vingt-deux, trois mille, un million de gens

Poznámka: číslovka **mille 1000 je nemenná**, napr. cinq mille.

• **používanie** napr. le huit mars, Henri IV (Quatre), leçon cinq, page douze, elle habite 12 (douze) rue V. Hugo, à 15 heures, le Premier Mai

Radové (Nombres ordinaux)

• **tvary** napr. le premier étage, la première rue à droite, le vingt et unième, le second/la seconde (**second** sa častejšie využíva v ustálených spojeniach, pokiaľ ide o označenie poradia vecí, pojmov, pričom ich celkový počet je malý alebo obmedzený, napr. habiter au second, voyager en seconde)

• **používanie** napr. la Seconde guerre mondiale, la troisième fois, le premier juin

Ostatné (násobné, skupinové, číselné podstatné mená, zlomky)

napr. trois fois, une dizaine, triple, le huit, un quinquagénaire, un centenaire, deux tiers, les trois

Il est une heure et quart.

• **Základné počtové úkony**

neuf fois deux font dix-huit

trois multiplié par quatre font douze

dix divisé par deux

• **Príslovky odvodené od čísloviek**, napr. premièrement, quatrièmement, dixièmement

2.5. Slovesá (Verbes)

Tvorenie a používanie slovesných spôsobov a časov (v kladnej i zápornej forme) sloviess:

• **pravidelných - I. triedy typu « parler »** napr. regarder, trouver

• **pravopisné zvláštnosti pri časovaní** napr. manger (mangeons), appeler (tu appelles, nous appelons), préférer (je préfère, vous préférez), espérer

• **pravidelných II. triedy typu « finir »** réfléchir, choisir

• **slovesá so zmenami kmeňových hlások** aller, être

• **plnovýznamových zvrtných** napr. se réveiller, s'appeler

- **plnovýznamových neosobných**, napr. il faut, il pleut
- **polopomocných (modálnych a fázových)** aller, devoir, faire, pouvoir a i.
- **pomocných** avoir, être
- **plnovýznamových predmetových**, napr. faire un travail, obéir à la loi
prechodné, napr. attendre q (bezpredložkové – priamy predmet)
neprechodné, napr. obéir à q, parler de qc (nepriamy predmet s predložkovou väzbou)
- **plnovýznamových bezpredmetových**, napr. venir, exister

SLOVESNÉ TVARY

Oznamovací spôsob (Indicatif)

rod činný: Prítomný čas (Présent) napr. Marie chante sa chanson préférée.

rod trpný: Prítomný čas (Présent) napr. La chanson est chantée par Marie.

Budúci čas jednoduchý (Futur simple) napr. Marie chantera sa chanson préférée.

Blízky budúci čas (Futur proche) napr. Marie va chanter sa chanson préférée.

Budúci čas zložený (Futur antérieur) napr. Quand Marie aura chanté sa chanson, elle partira avec ses amis.

Minulý čas zložený (Passé composé) napr. Marie a chanté sa chanson préférée.

Blízky minulý čas (Passé récent) napr. Marie vient de chanter sa chanson préférée.

Imperfektum (Imparfait) napr. Marie chantait sa chanson préférée.

Pluskvamperfektum (Plus-que-parfait) napr. Marie nous a écrit que sa fille s'était mariée.

Minulý čas jednoduchý (Passé simple) napr. Elle chanta magnifiquement. Je vins.

Rozkazovací spôsob (Impératif)

Prítomný napr. Réveille-toi ! Ne te lève pas ! Soyez prudents!

Minulý napr. Sois arrivé(e)! Aie fini!

Podmieňovací spôsob

Prítomný (Conditionnel présent) napr. J'aimerais partir.

Minulý (Conditionnel passé) napr. J'aurais aimé partir.

Konjunktív

Prítomný (Présent du subjonctif) napr. J'aimerais qu'il arrive.

Minulý (Passé du subjonctif) napr. Je suis content qu'il soit venu en forme.

Neurčité slovesné tvary

Neurčitok (infinitif): **prítomný** napr. prendre, **minulý** avoir pris

Príčasie (participe): **prítomné** napr. finissant, **minulé** napr. fini

Príčasie minulé zložené napr. ayant fini, étant arrivé(e)s

Prechodník (gérondif): napr. en finissant, en prenant

Slovesný vid

Dokonavý napr. Il s'est baigné, guérir

Nedokonavý napr. Il se baignait, soigner

Zmena významu slova podľa toho, či ide o sloveso zvrätané alebo nezvrätané

napr. changer (meniť, meniť sa)

se changer (prezliecť sa)

douter (pochybovať)

se douter (tušiť)

plaindre (ľutovať)

se plaindre (sťažovať sa) atď.

Väzby sloviess predložkami

napr. voyager en bus/par le train, parler à Pierre/de Pierre, jouer au volleyball/du piano, oublier de dire, penser à qqn/qch, pousser qqn à faire qch, se servir de qch, oublier qqn/qch, faire venir qqn, se faire payer, cesser de faire qch atď.

Funkcie infinitívu

Infinitív (neurčitok) vo funkcii:

prísudku: napr. Avez-vous de quoi manger?

podmetu: napr. Fumer nuit à la santé.

mennej časti prísudku: napr. Attendre encore, ça serait manquer notre avion.

predmetu: napr. Vous devriez m'en avertir.

Zhoda príčastia minulého

s podmetom vety: napr. Nos amis sont partis.

v trpnom rode: napr. Les personnes menacées sont évacuées.

s predmetom priamym: napr. C'est la lettre que tu as ouverte.

so zvrätaným slovesom: napr. Marie s'est lavée.

ALE! Marie s'est lavé la figure. (nepriamy predmet)

2.6. Príslovky (Adverbes)

- **pôvodné** napr. bien, mal, ici, hier
- **odvodené** (utvorené od prídavných mien)

napr. active / activement, doux / doucement, ferme / fermement, séparé / séparément, constant / constamment, énorme / énormément, galant / galamment

- klasifikácia prísloviak
- miesta** napr. autour, autre part, alors,
- času** napr. enfin, demain, autrefois,
- spôsobu** napr. ainsi, ensemble, mal, vite,
- miery** alebo **množstva** napr. assez, autant, tant,
- vetné (modálne)** napr. certainement, en effet, peut-être,
- opytovacie** napr. comment, combien,
- porovnávacie** napr. comme, autant que, tellement atď.

Stupňovanie vzostupné i zostupné

-**pravidelné** napr. gentil – plus gentil – le plus gentil
grand – moins grand – le moins grand

- **nepravidelné** napr. beaucoup – plus – le plus
peu – moins – le moins
bien- mieux – le mieux
mal – pis – le pis

- **ustálené spojenia s príslovkami** napr. tant pis, tant mieux, de mal en pis

- **príslovky v tvare prídavného mena**
napr. faux, juste, long, dur, clair, haut atď.

2.7. Predložky (Prépositions)

- **priestorové a časové predložky**

napr. Il vit à Rome. Je travaille du matin au soir.

- **predložkové spojenia**

napr. C'est à côté de chez moi. Continuez vers le bout de la rue.

- **predložkové väzby** (s podstatným menom, prídavným menom, slovesom)

napr. C'est un homme aux cheveux bruns. On y va en voiture.

- **stiahnutie predložky « à » a « de » s určitým členom**

napr. Elle joue bien au tennis. Nous aimons jouer du violon. Il fait de la natation.

- **predložka « de » po zápore a výrazoch vyjadrujúcich množstvo**

napr. Je prends deux tasses de thé. Elle n'a pas de frère.

- **infinitívne väzby**

napr. J'aimerais vous remercier de votre participation. Il est interdit de se garer dans cet endroit, Monsieur.

• **viacvýznamovosť niektorých predložiek**

napr. Je pars pour la France. Ça sera fait pour lundi. Elle va partir pour trois jours. Pour un étranger, vous parlez très bien.

• **zložené predložky s podobným významom**

napr. face à, en face de, vis-à-vis de
le long, tout au long de
au-dessus de, de dessus, par-dessus atď.

napr. La température va monter au-dessus de trente degrés.
Rose ne lève pas les yeux de dessus son livre.
Sautez par-dessus l'obstacle.

2.8. Spojky (Conjonctions)

• **prirad'ovacie** spojky napr. et, mais, ou, donc, car, sinon atď.
napr. Un ami fidèle et loyal. Je n'ai pas vu Jeanne, mais Paule.

• **podrad'ovacie** spojky napr. que, quand, puisque, si, comme atď.
napr. Je n'ai pas su qu'il avait perdu son poste. Comme la voiture est en panne, il faut prendre le bus.

• **zložené** napr. afin que, bien que, parce que, de sorte que, sauf que, tandis que atď.
napr. Je suis venu vous voir pour que nous puissions nous mettre d'accord.

2.9. Častice (Particules)

• častice
-**hodnotiace**: oui, non, ne...pas, peut-être
napr. Vous plaisantez? – Oh, que non!

-**zdôrazňujúce**: ni...ni, ne...plus, au moins
napr. Je ne pense plus au passé.

• **uvádzacie výrazy**, napr. voici, voilà, il y a, c'est, ce sont
napr. Voici vos affaires, voilà les miennes. Il y avait une fois un roi...

2.10. Citoslovčia (Interjections)

- význam bežných citoslovies napr. Ah ça ! Tiens ! Voyons ! Hourra ! Zut !
- podstatné mená napr. Attention! Courage! Ma parole!
- prídavné mená napr. Bon! Tout doux!
- príslovky napr. Bien! Comment!
- slovesné tvary napr. Allons! Tiens!
- celé vety napr. Allons donc. Oh là, là!

3. SYNTAX (Syntaxe)

Jednoduchá veta

- **jednočlenná** napr. Attention! Avancez. Chaussures
- **dvojčlenná** – podmet+prísudok, napr. Les touristes sont rentrés de la randonnée dans la ville.
- **holá veta** napr. La fille dort.
- **veta rozvitá** napr. La fille mignonne dort. La fille dort dans son lit.

Vety podľa modalít (obsahu)

- **oznamovacie** napr. Pierre va se marier.
- **opytovacie** napr. Vous viendrez demain?
- **rozkazovacie** napr. Que personne ne bouge!
- **želacie** napr. Eh bien, qu'il le fasse!
- **zvolacie** napr. Quelle surprise!

•slovosled jednoduchej rozvitej oznamovacej vety

(podmet-prísudok-predmet-prísl. určenie je korektný a pevný slovosled vo francúzskej vete, podmet môže byť rozvitý prívlastkami, príslovkové určenia sa môžu nachádzať na začiatku/konci vety).

napr. Le vieux château sera visité par ces touristes étrangers samedi.
Pour Noël, les parents ont offert de beaux cadeaux à leurs enfants.

•slovosled francúzskej vety je v podstate pevný, avšak tam, kde nemôže dôjsť k zámene podmetu s predmetom, môže byť slovosled prispôsobený zámerom hovoriaceho podľa účelu prehovoru

napr. Contre ce projet ont voté les députés de l'opposition.

• postavenie podstatného a prídavného mena

napr. une vieille maison
un monument historique
les informations les plus importantes
une table ronde
une table rouge
une foule bruyante
de hautes montagnes

-v **emocionálnom prejave**, resp. ak ide o zdôraznenie výrazu, aj dlhé prídavné meno, ktoré stojí za podstatným menom, môže zmeniť svoje postavenie, napr. quelle magnifique fille

• **zdôraznenie vetných členov**

-**podmetu** napr. C'est elle qui est venue en retard.

Eux, ils sont contents de leur vie.

-**predmetu** napr. C'est cette robe que je désire acheter.

• **druhy podmetu**

-**všeobecný** napr. On vous observe.

-**neurčitý** napr. Il se fait fard.

-**niekoľkonásobný** napr. Les hommes, les femmes, les enfants, tous se mirent à chanter.

• **tvorenie opytovacej vety (intonáciou, inverziou, pomocou « est-ce que »)**

napr. Tu travailles ? Est-elle satisfaite ? Est-ce qu'on va au concert?

• **infinitívne väzby**

napr. J'adore prendre des photos. Luc déteste prendre l'avion.

• **vyjadrenie záporu**

napr. Il ne travaille pas. Elle n'est plus malade. Il n'écoute rien. Marie ne voyage jamais en avion. Paul n'écoute personne. Il n'aime ni tennis, ni volleyball. Il ne fait pas attention et moi non plus. Ne pas crier!

• **prísudkom môže byť**

-**neosobné sloveso** napr. Il neige, il pleuvait

-**bezpredmetové sloveso** napr. Nous partons, j'ai dormi

-**zvrätané sloveso** napr. Nous nous lavons

-**neprechodné sloveso jednopredmetové** napr. Cela dépend de vous

-**prechodné sloveso jednopredmetové** napr. Je cherche mes clés

-**prechodné sloveso dvojpredmetové** napr. Charles a offert des fleurs à sa petite amie.

-**slovesný prísudok môže byť vyjadrený ustáleným slovným spojením** napr. Tenir qqn au courant, avoir faim

-**zložený prísudok** napr. Je peux attendre. Tu le laisses dormir?

• **porovnávanie**

napr. Le tableau de Picasso est plus cher que celui de l'auteur contemporain. Cette voiture est moins rapide que celle-là. Elle est aussi grande que sa fille.

Súvetie

• **prirad'ovacie súvetia**: zlučovacie, odporovacie, vylučovacie, stupňovacie, príčinné, dôsledkové, prípustkové

napr. Des taxis arrivaient, **puis** repartaient. Ferme la porte **car** il fait froid. **Non seulement** on

aime cet homme, **mais encore** on l'estime. **Tantôt** elle rit, **tantôt** elle pleure. René s'est retrouvé tout seul, **ainsi** il a pu disposer de toute la maison. atď.

• **podrad'ovacie súvetia**: s vedľajšou vetou podmetovou, prísudkovou, prívlastkovou, prístavkovou, predmetovou, príslovkovou, doplnkovou (so spojkami alebo vzťaznými zámenami)

napr. Dis-moi **si** tu veux venir ce soir. **Depuis quand** on est rentrés, on s'ennuie. Il lui faut travailler **pour** pouvoir gagner bien sa vie. Passe-moi le sel **qui** est sur la table. atď.

• **podmienkové súvetia**

napr. Si tu as du temps, je te rendrai visite. Si tu veux, viens m'aider! S'il faisait soleil, nous irions à la piscine. Si Lucie était venue à temps, je n'aurais pas perdu une heure.

• **poloветné konštrukcie (príčasťové, prechodníkové, infinitívne)**

napr. Nous avons vu un homme traversant la route. En faisant la lessive, elle chante. Il me semble vous connaître. Pour aller au travail, je prends le métro. Je connais une personne ayant beaucoup voyagé en Afrique.

• **nepriame otázky**

napr. Je voudrais savoir si tu as reçu ma lettre. On veut savoir ce que tu en penses.

• **nepriama reč**

napr. Paul a dit qu'il n'rait plus là-bas. Jean m'dit que la veille, il avait terminé son travail, que pour l'instant, il voulait se reposer.

• **súslednosť časov**

- **v prítomnosti**

Je doute qu'il ait beaucoup d'amis. Il croit qu'elle est partie. Nous croyons que vous le saurez. Je doute qu'ils soient restés.

- **v minulosti**

Je croyais qu'il était franc avec moi. (vedľajšia veta vyjadruje **prítomnosť**)

Paul a cru que Lara lui avait dit la vérité. (vedľajšia veta vyjadruje **predminulosť**)

Il m'a dit qu'ils vendraient leur maison. (vedľajšia veta vyjadruje **budúcnosť**)

Je pensais que vous auriez réparé ma montre quand je viendrais la chercher. (vedľajšia veta vyjadruje **budúcnosť**)

• **opisné tvary vyjadrujúce**

-čas: **être en train de + neurčitok** napr. On est en train de ranger.

venir de + neurčitok napr. Il vient de rentrer.

aller + neurčitok napr. Il va téléphoner dans dix minutes.

être sur le point de + neurčitok napr. Pierre est sur le point de crier.

faillir + neurčitok napr. La voiture a failli écraser un piéton.

aller + prechodník napr. Les salaires vont en baissant.

- fázu deja: **commencer (se mettre) à + neurčitok** napr. Nous nous sommes mis au travail. Commencez à lire!

continuer à + neurčitok napr. Continuez à écrire!

arrêter de + neurčitok napr. Il arrête de fumer.

- modalitu : **devoir, pouvoir, vouloir, savoir** + **neurčitok** napr. Tu peux le lui dire. Le chef veut savoir tout.

- slovesný opis: **(se) faire** + **neurčitok** napr. Il a fait rire ses amis. Elle se fait faire une nouvelle robe.

arriver (réussir) à + **neurčitok** napr. Je n'arrive pas à atteindre mon but.

laisser + **neurčitok** napr. Pourquoi as-tu laissé tomber tes études?

4. Pravopis (Orthographe)

Študent dokáže:

1. správne graficky zaznamenať potrebné gramatické a lexikálne učivo.
2. členiť slová viazané vo výslovnosti.
3. korektne písať nevyslovené hlásky.
4. písať diakritické znamienka nejestvujúce v slovenčine (accents, apostrophe, cédille, tréma...).
5. správne používať veľké písmená.
6. interpunkciu v jednoduchých vetách a súvetiach.
7. Študent je **oboznámený s úpravou francúzskeho pravopisu z roku 1990, v ktorom sa uvádzajú nasledovné zmeny (vyberám základné):**
  - a) vynechanie (accent circonflexe nad „i“) v 3. sg., napr. Il plait, il se tait, ale stále sa používa vo výrazoch, v ktorých ide o odlišenie významu, napr. cru/crû, mur/mûr atď.,
  - b) pridáva sa znak plurálu „s“ v slovách cudzieho pôvodu, napr. des lieds, des jazzmans, des scénarios atď.,
  - c) prídastie minulé slovesa „laisser“ pred neurčitkom sa nemení, podobne ako je to u slovesa „faire“, napr. Elle s'est laissé séduire. Elle s'est fait féliciter.,
  - d) zložené podstatné mená (substantíva tvorené slovesným tvarom v spojení s ďalším slovom alebo podstatné meno s prídavným menom, resp. zvukomalebné, citovo zafarbené slová), napr. autostop, piquenique, portecelé, portemonnaie, tirebouchon, pingpong, blabla, fairplay atď., sa píšu spolu,
  - e) výrazy, ako „absous, asseoir, chariot, combatif, oignon atď.“ sa podľa novej normy prispôbili nasledovne: absout, assoir, charriot, combattif, ognon,
  - f) „tréma“ sa písala v slove „aiguë“ nad samohláskou, ktorá sa vyslovuje oddelene od predchádzajúcej hlásky, podľa novej úpravy sa píše „aigüe“, podobne „ambigüe, exigüe, contigüe“.

5. Lexikológia (Lexicologie)

• Študent pozná a vie v praxi aplikovať rôzne druhy tvorenia slov, a to **odvodzovaním:**

a) príponami napr. sport-sportif, grand-grandir.

• **Základné prípony napríklad sú:**

-ade (glissade, colonnade)
-age (collage, paysage)
-aille (feraille, trouvaille)
-ain/e (Américain/e)
-aire (signataire, fonctionnaire)
-ais/e (Japonais/e)
-aison (comparaison, liaison)
-ance (obéissance, puissance)
-ard/e (buvard, richard)
-at (doctorat, internat)
-ateur/trice (acteur, admirateur)
-ation (nation, libération)
-ée (arrivée, poignée)
-elet/ette (bracelet, tartelette)
-ement (remerciement)
-erie (plaisanterie)
-esse (vitesse, princesse)
-eur/euse (travailleur, travailleuse)
-et/ette (fillette, devinette)
-ien/ienne (Parisien, Parisienne)
-ie (philosophie, jalousie)
-er/ère (boulangier, boulangère)
atď.

b) predponami napr. porter-apporter, faire - refaire, mettre - admettre atď.

•**Základné predpony** sú:

ac-, af-, ag-, al-, an- (accumuler, affaire, aggraver, allonger, annuler)
anti-, anté- (anticiper, antécédent)
bi-, bis- (bilatéral, bicyclette)
contre-, contra- (contresens, contradiction)
dé- (démodé)
dis-, di- (discontinu, divertir)
extra- (extraordinaire)
in-, im-, il-, ir- (installer, importer, illuminer, irriter)
mal- (malfauteur)
par-, per- (parcourir, permettre)
pré- (préface)
super-, supra- (supermarché, supranational)
sur-, sus- (surchargé, susmentionné)
atď.

•**Ďalšie spôsoby tvorenia slov:**

c) skladaním napr. télévision, compte rendu, eau-de-vie,

d) skracovaním napr. métropolitain - métro, autobus -bus, l'Organisation des Nations unies - O. N. U., TGV (train à grande vitesse),

e) zmenou slovného druhu (konverziou) napr. devoir - un devoir, malade - un malade, participant (príčastie prít.) - un participant atď.

• Študent pozná, dekoduje a vie adekvátne využívať:

- a) **synonymá** napr. immeuble, édifice, construction,
- b) **homonymá** napr. vers, verre, ver,
- c) **antonymá** napr. crédule x incrédule, défiant, soupçonneux.

Úpravy cieľových požiadaviek z francúzskeho jazyka úroveň C1 pre žiakov so zdravotným znevýhodnením

žiaci so sluchovým postihnutím

Počúvanie s porozumením

Požiadavky, ktoré vyžadujú auditívnu skúsenosť, sa upravujú alebo vypúšťajú podľa druhu a stupňa sluchového postihnutia.

Zvuková stránka jazyka

Požiadavky súvisiace s výslovnosťou sa upravujú a nepresnosti výslovnosti v interpretovaní textu sa nehodnotia.

Nepresnosti vo výslovnosti nie sú prekážkou v komunikácii vo francúzskom jazyku.

žiaci so zrakovým postihnutím

Tematické okruhy

Požiadavky, ktoré vyžadujú vizuálnu skúsenosť sa upravujú alebo vypúšťajú podľa stupňa zrakového postihnutia.

Čítanie s porozumením

Požiadavky, ktoré vyžadujú vizuálnu skúsenosť, sa upravujú alebo vypúšťajú podľa stupňa zrakového postihnutia.

žiaci s narušenou komunikačnou schopnosťou

Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Nepresnosti vo výslovnosti nie sú prekážkou v komunikácii vo francúzskom jazyku.

Nepresnosti výslovnosti a plynulosti reči v interpretovaní textu sa nehodnotia.

žiaci s telesným postihnutím

Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

žiaci s vývinovými poruchami učenia

Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

žiaci chorí a zdravotne oslabení

Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

žiaci s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami

Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

žiaci s poruchami správania

Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

žiaci s poruchami aktivity a pozornosti

Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Zdroje

- Synapse. Grammaire en ligne: http://www.synapse-fr.com/grammaire/GTM_0.htm
Grammaire interactive avec plus de 200 pages sur les catégories grammaticales. Complétée avec un manuel d'analyse logique et un manuel de typographie. La grammaire se présente divisée en 6 grands blocs: les éléments de la langue, les mots de la phrase, les fonctions dans la phrase, les accords, la forme de la phrase, les temps dans la proposition.

- Softissimo. Grammaire interactive: <http://grammaire.reverso.net/>
Grammaire interactive qui présente les aspects grammaticaux généraux, les règles d'orthographe et de typographie, une révision de constructions syntaxiques spéciales, et divers exercices interactifs pour l'auto-évaluation. Vous disposez également d'un index alphabétique et d'un moteur de recherche interne.

- Ressources pédagogiques FLE et littérature: Le bouche-à-oreille: <http://perso.wanadoo.fr/bouche-a-oreille/grammaire.htm>
La partie grammaticale de la web présente 30 fiches de grammaire de niveau supérieur FLE et niveau universitaire. Parmi d'autres aspects on analyse les modalités de la phrase, la versification, la narratologie, le discours ou style indirect, l'analyse stylistique, la méthodologie de la dissertation... Cette page offre aussi une partie spécifique pour les textes littéraires présentés thématiquement.

- Guide de la phrase complexe: http://www.georgetown.edu/faculty/spielmag/courses/txt/laphrase.htm#Le%20Texte%20&%20%27*criture%20:%20La%20phrase
Grammaire de la phrase simple et de la phrase complexe en français. Présente aussi une partie dédiée à l'étude de l'élaboration de la phrase, et à l'usage stylistique de la phrase du point de vue du vocabulaire et du point de vue de la structure de la phrase.

- <http://nico1-toutlefrancais.wikispaces.com/niveau+C>
- <http://www.le-precepteur.net/ce1/francais/grammaire.php>
- <http://www.paris-sorbonne.fr/l-international/diplomes-de-francais-pour-les/les-diplomes-2827/paris-sorbonne-c1/>

Bibliografia

1. Beacco, J.-C., *Les dimensions culturelles des enseignements de langue*, Hachette, Paris, 2000.
2. Beacco, J.-C. et Lieutaud, S., *Mœurs et mythes. Lecture de documents authentiques écrits*, col. BELC/Le français dans le monde, Hachette et Larousse, Paris, 1979
3. Hendrich, J. a kol.: Francouzská mluvnice. Praha, Státní pedagogické nakladatelství 1992.
4. <http://www.etudes-litteraires.com/figures-de-style/niveaux-de-langage.php>
5. <http://www.ilcf.net/diplomes-examens/diplomes-de-l-education-nationale-delf-dalf/dalf-diplome-approfondi-de-langue-francaise-20218.kjsp?RH=1194340361272>
<http://www.scribd.com/doc/33070838/Didier-Reussir-le-Dalf-C1-1>
6. Jean-Claude Beacco, Daniel Coste, Piet-Hein van de Ven et Helmut Vollmer, *Langue et matières scolaires, Dimensions linguistiques de la construction des connaissances dans les curriculums*, Rada Európy, 2010
7. Kol. autorov : *Cieľové požiadavky pre úroveň B2*. Bratislava, ŠPÚ 2008.
8. Škultéty, J. a kol. : *Francúzsko/slovenský frazeologický slovník*. Bratislava, SPN 1990.